

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BD/241/59/89

LUDZIE ROKU 1989

Komunikat z badań

Warszawa, grudzień 1989 r.

Mijający, 1989 rok, był bogaty w wydarzenia polityczne zarówno w kraju, jak i na świecie. W zrealizowanym ostatnio przez CBOS sondażu¹ pytaliśmy o polityków i mężów stanu, którzy zapisali się w pamięci badanych jako najbardziej zasłużeni dla Polski i świata. Odpowiedzi na pytania otwarte, sprzyjające swobodnemu formułowaniu wypowiedzi², były zbieżne.

Spośród osobistości życia politycznego zdecydowanie najczęściej za człowieka najbardziej zasłużonego dla naszego kraju uważano L. Wałęsę, rzadziej - T. Mazowieckiego i W. Jaruzelskiego, a nieliczne grupy respondentów wymieniały G. Busha, Jana Pawła II i J. Glempa. Na arenie politycznej świata, zdaniem ankietowanych, wyróżnili się swoją działalnością czterej mężowie stanu: M. Gorbaczow, Jan Paweł II, L. Wałęsa i G. Bush. Wskazania na inne osoby nie przekraczały 1%.

Osoby najbardziej zasłużone dla Polski w 1989 roku (dane w procentach)		Osoby najbardziej zasłużone dla świata w 1989 roku (dane w procentach)	
L. Wałęsa	55,9	M. Gorbaczow	27,5
T. Mazowiecki	15,2	Jan Paweł II	20,7
W. Jaruzelski	8,4	L. Wałęsa	14,4
G. Bush	2,5	G. Bush	12,7
Jan Paweł II	2,3	H. Kohl	1,1
J. Glemp	1,8	W. Jaruzelski	0,8
M. Gorbaczow	0,8	T. Mazowiecki	0,8
B. Geremek	0,7	R. Reagan	0,4
H. Kohl	0,5	J. Perez de Cuellar	0,3
C. Kiszczak	0,3	Dalaj Lama	0,3
J. Kuroń	0,3	B. Bhutto	0,1
A. Stelmachowski	0,3	E. Honecker	0,1
F. Mitterrand	0,2	E. Szewardnadze	0,1
A. Bentkowski	0,1	Inne osoby lub grupy osób	0,5

¹ "Aktualne wydarzenia (15)" - sondaż zrealizowany w dniach 17-21 listopada '89 na ogólnopolskiej 1497-osobowej reprezentacji dorosłej ludności.

² "Który z działaczy, polityków, mężów stanu najbardziej, Pana(i) zdaniem, zasłużył się w 1989 roku dla Polski?", "Który najbardziej zasłużył się w minionym roku dla świata?" - w obu wypadkach proszono o podanie tylko jednego nazwiska.

A. Miodowicz	0,1	Nie było takich	1,3
"Solidarność"	0,2	Trudno powiedzieć	17,1
Inne osoby lub grupy osób	0,6		
Nie było takich	2,2		
Trudno powiedzieć	6,3		

Gdyby wskazania badanych potraktować jako swoisty plebiscyt na najpopularniejszego człowieka 1989 roku, to niewątpliwie zostałby nim dla Polaków Lech Wałęsa: jako pierwszy wśród osób najbardziej zasłużonych dla kraju i trzeci - dla świata. Wśród osobistości najbardziej zasłużonych dla świata na pierwszym miejscu znalazł się M. Gorbaczow. Na przekonania badanych w niewielkim stopniu wpływają ich cechy społeczno-demograficzne (tab. 1 i 2 aneksu). Opinie, że to właśnie L. Wałęsa najbardziej zasłużył się dla kraju, nieco rzadziej wyrażają mieszkańcy największych aglomeracji miejskich, inteligencja i pracownicy umysłowi, członkowie PZPR i organizacji socjalistycznych. Te grupy stosunkowo częściej niż pozostali wymieniają osobę prezydenta W. Jaruzelskiego. Największą popularnością cieszy się L. Wałęsa wśród członków "Solidarności" i osób deklarujących zamiar wstąpienia do niej, młodzieży uczącej się i robotników wykwalifikowanych, M. Gorbaczow zaś - wśród inteligencji, członków PZPR, SD i ZSL, u osób deklarujących duże zainteresowanie polityką i mieszkańców wielkich miast.

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Który z działaczy, polityków, mężów stanu najbardziej zasłużył się w 1989 roku dla Polski?"					
	Lech Wałęsa	Tadeusz Mazowiecki	Wojciech Jaruzelski	George Bush	Jan Paweł II	Józef Glemp
<u>Wiek</u>						
Do 29	56,5	17,7	4,0	0,9	2,5	2,2
30-39	59,6	17,2	7,7	2,9	1,0	1,2
40-49	49,5	14,0	14,0	3,2	3,2	1,8
50-59	56,0	16,4	8,0	4,0	2,2	1,8
60 i więcej lat	54,6	9,8	10,5	2,3	3,3	2,3
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	58,9	17,1	6,1	3,5	2,4	1,8
Miasto:						
5-50	54,0	14,5	8,3	1,5	3,3	3,3
51-200	59,4	12,2	6,5	2,5	2,2	1,4
201-500	57,6	9,1	14,1	1,0	2,0	0,0
powyżej 500 tys.mieszkańców	46,1	17,6	15,2	2,5	0,5	0,5
<u>Grupy społeczno-zawodowe</u>						
Robotnicy niewykwalifikowani	58,5	17,6	4,4	1,5	2,4	3,4
Robotnicy wykwalifikowani	60,5	14,4	8,4	2,3	0,3	1,9
Pracownicy umysłowi	48,8	16,4	12,2	2,7	2,3	2,3
Inteligencja	48,3	14,2	10,8	5,0	3,3	0,0
Prywatna inicjatywa	55,2	20,7	6,9	0,0	3,4	3,4
Rolnicy	57,7	16,7	7,8	3,9	5,0	1,1
Emeryci	55,6	12,5	8,8	2,4	1,7	1,3
Uczniowie i studenci	60,7	14,3	5,4	1,8	1,8	1,8
Niepracujący	61,9	14,3	6,0	1,2	2,4	1,2
<u>Przynależność do partii politycznych</u>						
PZPR	33,3	12,1	22,2	4,0	2,0	1,0
SD lub ZSL	52,6	21,1	8,8	7,0	5,3	0,0
"Solidarność"	67,3	15,9	4,4	2,0	2,0	2,4
Organizacje socjalistyczne	49,7	13,5	14,0	2,3	2,3	2,9
Nie należący do żadnej organizacji, ale mający zamiar wstąpić do "Solidarności"	64,4	17,2	5,7	1,1	1,1	3,4
Nigdzie nie należący	55,8	15,1	6,6	2,2	2,5	1,6
<u>Zainteresowanie polityką</u>						
Bardzo duże i duże	53,2	11,2	12,7	3,5	4,2	1,8
Średnie	56,4	19,8	7,8	2,5	1,4	1,8
Niżkie i żadne	56,6	11,5	7,0	2,1	2,3	2,0

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Który z polityków lub działaczy najbardziej zasłużył się w 1989 roku dla świata?"			
	Michaił Gorbaczow	Jan Paweł II	Lech Wałęsa	George Bush
<u>Wiek</u>				
Do 29	25,5	16,5	13,7	15,2
30-39	29,7	22,0	16,1	12,7
40-49	32,4	21,6	14,4	10,4
50-59	28,4	20,4	15,5	16,0
60 i więcej lat	22,5	22,9	12,4	9,5
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	23,3	23,5	14,5	11,7
Miasto:				
5-50	23,1	21,7	15,7	12,5
51-200	34,5	16,5	9,0	17,6
201-500	29,3	15,2	24,2	7,1
powyżej 500 tys.mieszkańców	35,8	20,1	15,2	11,3
<u>Grupy społeczno-zawodowe</u>				
Robotnicy niewykwalifikowani	30,7	19,0	14,1	13,7
Robotnicy wykwalifikowani	30,4	20,2	11,4	16,3
Pracownicy umysłowi	32,4	19,1	12,6	12,2
Inteligencja	40,0	19,2	15,0	7,5
Prywatna inicjatywa	31,0	10,3	24,1	13,8
Rolnicy	19,4	28,9	16,1	12,8
Emeryci	22,2	21,9	15,2	8,8
Uczniowie i studenci	21,4	16,1	12,3	23,2
Niepracujący	15,4	19,0	19,0	14,3
<u>Przynależność do partii politycznych</u>				
PZPR	42,4	12,1	11,1	15,2
SD lub ZSL	38,6	26,3	14,0	5,3
"Solidarność"	27,9	22,3	13,9	16,3
Organizacje socjalistyczne	25,7	22,2	12,3	10,5
Nie należący do żadnej organizacji, ale mający zamiar wstąpić do "Solidarności"	17,2	25,3	26,4	11,5
Nigdzie nie należący	26,3	20,0	13,6	12,4
<u>Zainteresowanie polityką</u>				
Bardzo duże i duże	39,1	18,7	13,7	13,5
Średnie	28,6	21,8	17,3	13,1
Nikłe i żadne	20,5	20,6	11,4	11,9